

Národní akreditační úřad
pro vysoké školství

RADA NÁRODNÍHO AKREDITAČNÍHO ÚŘADU PRO VYSOKÉ ŠKOLSTVÍ

38/2020

Aktualizace Zprávy o vnitřním hodnocení činnosti NAÚ za období 2016 – 2019 k roku 2020

Usnesení:

Rada Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství podle čl. 25 odst. 1 Statutu Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství schváleného usnesením vlády České republiky ze dne 4. září 2018 pod č. 568 schvaluje Aktualizaci Zprávy o vnitřním hodnocení činnosti NAÚ za období 2016 – 2019 k roku 2020.

Schváleno na 8. řádném zasedání Rady NAÚ dne 27. srpna 2020.

Aktualizace Zprávy o vnitřním hodnocení činnosti NAÚ za období 2016 – 2019 k roku 2020

NAÚ v souladu s požadavky Standardů a směrnic pro zajišťování kvality v Evropském prostoru vysokoškolského vzdělávání (ESG), Statutem NAÚ a Rámcem vnitřního zajišťování a hodnocení kvality činnosti NAÚ provádí pravidelně vnitřní hodnocení své činnosti. Statut NAÚ stanovuje, že NAÚ jednou za tři roky zveřejňuje zprávu o vnitřním hodnocení, která je každoročně aktualizována. Pro aktualizaci první zprávy o vnitřním hodnocení činnosti NAÚ k roku 2020 byli od ledna 2020 do srpna 2020 pověřeni vybraní členové Rady NAÚ.

NAÚ ve své zprávě o vnitřním hodnocení za období 2016 až 2019 formuloval řadu dílčích a systémových doporučení ke zlepšení své činnosti. Tato aktualizace zprávy o vnitřním hodnocení je reflexí, jak NAÚ v uplynulém roce naložil se závěry vnitřního hodnocení a k jakému posunu došlo v jednotlivých oblastech.

Dílčí doporučení k činnosti NAÚ

1. **Doporučení:**

Zavést takový systém zpětné vazby vůči hodnoticím komisím, který napomůže nastavování jednotné správní praxe, nepřinese nepřiměřenou administrativní zátěž a bude po technické i ekonomické stránce realistický.

Vyhodnocení:

Z hlediska zpětné vazby k výsledkům posuzování v jednotlivých správních řízeních nebyl jednotný systém jejího zprostředkování mezi Radou NAÚ a hodnoticími komisemi zaveden. Zpětná vazba je nadále poskytována pouze v jednotlivých případech, a to zejména na žádost členů hodnoticích komisí. Někdy ji zprostředkovává kancelář NAÚ, což lze považovat za adekvátní pouze z hlediska sdělení, v jaké fázi je činnost hodnoticí komise, či zda akreditace byla či nebyla udělena. Jelikož ale samotné rozhodnutí ve věci přijímá Rada NAÚ, často po reakci žadatelů, je problematické, aby kancelář NAÚ interpretovala směrem k hodnotitelům úvahy, jimiž byli členové Rady NAÚ vedeni při svém rozhodování. Systematické poskytování zpětné vazby z Rady NAÚ vůči hodnotitelům by bylo žádoucí zejména v situacích, kdy se konečné rozhodnutí Rady NAÚ liší od doporučení hodnoticí komise jako jejího poradního orgánu.

V obecné rovině mohou k účelu předávání zpětné vazby mezi hodnoticími komisemi a zpravodaji částečně sloužit **stálé komise NAÚ pro metodiku hodnocení**, které NAÚ zavedl na jaře 2020. Tyto komise jmenované zpravidla v jednotlivých oblastech vzdělávání představují poradní orgány NAÚ a jejich předsedou je vždy člen Rady NAÚ, který plní roli zpravodaje v dané oblasti vzdělávání. Stálé komise se budou setkávat k vzájemnému předávání zkušeností s posuzováním a přípravě případných doporučení Radě NAÚ. Do srpna 2020 NAÚ jmenoval stálé komise ve 14 oblastech vzdělávání.

2. **Doporučení:**

Zvážit stávající předpisy NAÚ z hlediska odměňování hodnoticích komisí navázaného na ukončení činnosti hodnoticí komise.

Vyhodnocení:

Stávající nastavení odměňování členů hodnoticích komisí v návaznosti na rozhodný moment ukončení činnosti komise (až ve chvíli, kdy v daném řízení rozhodne Rada NAÚ, což bývá z procesních důvodů někdy s větším časovým odstupem od odevzdání výsledku činnosti komise) NAÚ vyhodnotil **v obecné rovině za vyhovující**. Takto nastavený systém umožňuje požádat hodnoticí komise o opětovné projednání žádostí v situacích, kdy žadatel významným způsobem přepracuje žádost ještě před rozhodnutím Rady NAÚ. Problém s velkou prodlevou mezi vydáním stanoviska komise a rozhodnutím Rady se týká jednotlivých případů (typicky z důvodu přerušení řízení na žádost vysoké školy, která o akreditaci žádá).

3. Doporučení:

Přijmout kroky vedoucí ke sjednocování správní praxe v hodnoticích komisích, např. prostřednictvím seminářů a jiných forem sdílení zkušeností; ve střednědobém horizontu na základě dosavadních zkušeností vyhodnotit stávající systém ad hoc jmenovaných hodnoticích komisí.

Vyhodnocení:

NAÚ přistoupil k vytvoření prostoru pro sdílení zkušeností zavedením **stálých komisí pro metodiku hodnocení**. Tento model otevírá cestu ke sjednocování správní praxe tím, že jejich členové jmenovaní z hodnotitelů zapsaných do Seznamu hodnotitelů budou zároveň působit v hodnoticích komisích pro posuzování žádostí o akreditaci, často v pozici předsedů. Jejich pomocí by mělo dojít k účelnému přenosu informací mezi Radou NAÚ a hodnotiteli a ke sdílení zkušeností hodnotitelů v jednotlivých oblastech vzdělávání.

Rada NAÚ v dalším období zváží elektronickou formu školení pro nové hodnotitele s ohledem na to, že Seznam hodnotitelů byl vytvořen již v prvních letech činnosti NAÚ a nyní jeho doplňování probíhá nepravidelně a v menším rozsahu. Obecný návod popisující jednotlivé kroky procesu hodnocení a jejich vzájemnou návaznost a způsob aplikace zavedených předpisů a metodických materiálů v elektronické, dálkově dostupné podobě by byl všeobecně přínosný a využitelný nejen pro školení nových hodnotitelů.

4. Doporučení:

Revidovat metodické materiály pro přípravu a posuzování žádostí o akreditace a související postupy v návaznosti na dosavadní zkušenosti.

Vyhodnocení:

Revize metodických materiálů NAÚ by měla logicky **navazovat na získání zpětné vazby a sdílených zkušeností od hodnotitelů** prostřednictvím stálých komisí pro metodiku hodnocení, popř. od vysokých škol. Zároveň se počítá s tím, že v aktualizaci těchto materiálů se odrazí v současné době projednávaná novela zákona o vysokých školách a s ní spojená případná novela Statutu NAÚ. Vzhledem k náročnosti procesu schvalování úpravy metodických materiálů (projednávání s orgány reprezentace vysokých škol apod.) i výraznému dopadu na administrativní činnosti vysokých škol danému nutností zpracovávat žádosti o akreditaci podle nových pokynů je žádoucí připravit komplexní změnu Statutu NAÚ. Cílem úpravy metodických materiálů bude tyto zjednodušit a přizpůsobit aktuální správní praxi.

5. Doporučení:

Vytvořit a zavést mechanismus následných procedur zajišťování kvality u vysokých škol s institucionální akreditací.

Vyhodnocení:

Zavedení mechanismu následných procedur zajišťování kvality u vysokých škol s institucionální akreditací je komplikované za stávající zákonné úpravy kompetencí NAÚ. Podle jejich vymezení lze následné procedury realizovat pouze pomocí vnějšího hodnocení činnosti vysokých škol, pro jehož zahájení však musí být dle zákona dány mimořádné důvody nebo musí vzejít z podnětu ministra školství, mládeže a tělovýchovy. **Projednávaná novela zákona o vysokých školách** by měla přinést změnu této úpravy a usnadnit realizaci následných procedur.

Navzdory uvedeným překážkám NAÚ v roce 2020 zahájil **vnější hodnocení činnosti dvou škol s institucionální akreditací** (na základě podnětu ministra k vyhodnocení dosavadních zkušeností s institucionální akreditací). Opodstatněnou představou je průběžné pokračování v těchto hodnoceních na dalších vysokých školách s institucionální akreditací. Tato hodnocení umožní nejen posoudit, jaký dopad má institucionální akreditace na kvalitu činností jednotlivých vysokých škol, ale také analyzovat obecnější poznatky o roli institucionální akreditace v systému zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání.

V oblasti následných procedur NAÚ také uplatňuje již dříve přijatý postup, že kontrolní zprávy, které si před udělením institucionální akreditace vyžádal NAÚ k jednotlivým studijním programům, projedná sama vysoká škola, jestliže dané studijní programy spadají do oprávnění v rámci udělené institucionální akreditace. Vysoká škola souhrnně informuje NAÚ o výsledcích projednávání těchto kontrolních zpráv a o opatřeních přijatých na jejich základě. NAÚ zveřejnil informaci o tomto postupu na svých webových stránkách.

Systémová doporučení

1. **Doporučení:**

Podporovat a iniciovat další diskusi s hodnotiteli i ostatními stakeholdery o dosavadních zkušenostech s činností NAÚ a možných změnách v nastavení činnosti NAÚ, popř. právních předpisů, ke zkvalitnění a zefektivnění systému vnějšího zajišťování kvality vysokých škol.

Vyhodnocení:

V roce 2020 NAÚ uspořádal **seminář k institucionálním akreditacím**, kterého se zúčastnili členové Rad pro vnitřní hodnocení jednotlivých vysokých škol s institucionální akreditací a další jejich zástupci. Výměna zkušeností se stakeholdery zatím probíhala spíše na bázi osobních kontaktů členů Rady a dalších zástupců NAÚ. V oblasti diskuse s hodnotiteli využije NAÚ stálé komise pro metodiku hodnocení.

2. **Doporučení:**

Otevřít diskusi ke změnám Statutu NAÚ tak, aby co nejvíce usnadnil a zpružnil činnost NAÚ; při úpravě Statutu NAÚ zohlednit a zapracovat dosavadní zkušenosti s jeho aplikací a požadavky standardů ESG.

Vyhodnocení:

Komplexní revize Statutu dosud nebyla v rámci NAÚ diskutována. Zahájení diskuse bude možné po přijetí novely zákona o vysokých školách, která bude mít dopad na některé činnosti upravené Statutem NAÚ.

3. **Doporučení:**

Připravit podněty k úpravě standardů pro akreditace, popřípadě k novelizaci zákona o vysokých školách; cílem by mělo být zpřehlednění a větší srozumitelnost právních předpisů a korekce nejednoznačných, vnitřně rozporných či nevhodných ustanovení.

Vyhodnocení:

NAÚ předložil **podněty k novelizaci zákona o vysokých školách** v rámci přípravy jeho novely, nicméně pouze některé byly přijaty k dalšímu projednávání. Předložené podněty se týkaly zejména práv žadatele disponovat se žádostí po usnesení Rady NAÚ ve věci, zveřejňování usnesení Rady NAÚ, nastavení Seznamu hodnotitelů, ustavování hodnoticích komisí a podmínek pro zahájení vnějšího hodnocení činnosti vysokých škol. Případné podněty k úpravě standardů pro akreditace mohou vzejít z činnosti stálých komisí pro metodiku hodnocení NAÚ.

4. **Doporučení:**

Přijmout opatření k plnému naplnění Rámce vnitřního zajišťování a hodnocení kvality činnosti NAÚ, který si NAÚ sám stanovil a který v řadě bodů doposud nebyl implementován.

Vyhodnocení:

Naplňování Rámce vnitřního zajišťování a hodnocení kvality činnosti NAÚ dosud nebylo systematicky vyhodnoceno ani zajištěno. V některých bodech zatím není Rámec naplňován, např. co se týká provádění širší analýzy na systémové úrovni, průběžného vyhledávání a vyhodnocování zpětné vazby v rámci svých součástí i mezi stakeholdery a přijímání návazných opatření k odstranění nedostatků, a analýzy míry souladu činnosti NAÚ s požadavky standardů ESG.

5. **Doporučení:**

Započít přípravu na vnější hodnocení souladu se standardy ESG detailní analýzou jejich naplňování a vytyčení kroků k dosažení plného souladu v nejbližším možném horizontu.

Vyhodnocení:

Na úrovni NAÚ nebyly podniknuty konkrétní kroky k přípravě vnějšího hodnocení či detailního posouzení míry naplňování standardů ESG. MŠMT ve spolupráci s NAÚ se nicméně připojilo k žádosti o **projekt SEQA-ESG financovaný Evropskou komisí v rámci programu Erasmus+**, jehož cílem je zajištění souladu národního systému zajišťování kvality se standardy ESG a příprava NAÚ na vnější hodnocení ke vstupu do ENQA a EQAR. Tento dvouletý projekt, který zahrnuje partnery z 5 dalších evropských zemí, byl schválen k financování a započal v červnu 2020. Ačkoli za ČR je institucionálním partnerem v projektu MŠMT (NAÚ nemá právní subjektivitu), prakticky se budou zapojovat také zástupci NAÚ a těžiště činnosti v rámci projektu bude rovněž ležet na NAÚ. V rámci tohoto projektu, založeném na principech *peer counselling* a *peer support*, budou realizovány odborné workshopy v jednotlivých zemích, tematické semináře a studijní pobyty akreditačních agenturách, které úspěšně prošly vnějším hodnocením souladu se standardy ESG. Výstupem bude mimo jiné národní akční plán kroků k dosažení plného souladu s ESG a plán přípravy na podstoupení vnějšího hodnocení.

Rada NAÚ na svém 8. řádném zasedání dne 27. srpna 2020 schválila tento materiál jako aktualizaci zprávy o vnitřním hodnocení NAÚ ve smyslu čl. 25 odst. 1 Statutu NAÚ a pověřila Předsednictvo zpracováním konkrétního plánu realizace v něm uvedených doporučení a předložením tohoto plánu Radě NAÚ na nejbližším možném jejím zasedání.